U.Off. § 6.7

UTKAST 9. januar 2003

Felles budsjettforslag 2004-2007: Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold.
Beløp totalt: 25 mill. kr pr år

Stortinget har ved flere anledninger, seinest i Innst.S. nr. 206 (2001-2002) om Biologisk mangfold, etterspurt et program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold. I Sem-erklæringen slo Regjeringen fast at et slikt program skal være etablert fra 2003. MD, LD, FiD, OED, UFD, FD og SD går sammen om en begrenset oppstart av programmet i 2003 innenfor rammen. For å gjennomføre programmet etter Stortingets forutsetting fremmes felles budsjettforslag for 2004-2007. Budsjettforslaget fremmes som ny satsing med en årlig ramme på 25 mill kr over 4 år.

Departementenes andel av fellessatsingen forutsettes fremmet av de enkelte departementene til Halvorsbøle. Det samlede forslaget fremmes av Miljøverndepartementet i denne framstillingen.

Tiltakets formål og varighet

St. meld nr 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning" og Innst.S.nr. 206, har lagt rammer for etableringen av et nasjonalt program for kartlegging og overvåking. Det overordnede målet er å styrke og samordne de forskjellige sektorenes kartlegging og overvåking av biologisk mangfold, for å gjøre det kostnadseffektivt og unngå dobbeltarbeid. Det foreslås gjennomføring av et 5-årig kartleggings- og overvåkingsprogram. Programmet starter opp i 2003, med midler innenfor rammen.

Behovet for tiltaket og forventede resultater

Kartlegging og overvåking er en forutsetting for å nå Norges målsetting om å stoppe tapet av biologisk mangfold innen 2010, jf vedtak fra verdenstoppmøtet i Johannesburg, og for utvikling av et nytt kunnskapsbasert forvaltningssystem for biologisk mangfold i Norge. Videre vil kartlegging og overvåking bidra til et bedre beslutningsgrunnlag ved avveining av ulike samfunnshensyn. Informasjon om områder med stor verdi for biologisk mangfold gjøres tilgjengelig gjennom databaser slik at alle sektorer og forvaltningsmyndigheter kan bruke dette i planleggings- og beslutningsprosesser. En lignende identifisering av biologisk mangfold har vært pålagt alle EU-land og er etablert gjennom systemet "Natura 2000".

Det nasjonale programmet for kartlegging og overvåking bidrar til en kostnadseffektiv forvaltning av biologisk mangfold som gir forutsigbare rammebetingelser for næringsliv, sektormyndigheter og allmennhet. Kunnskapen skal gi forvarsel om reduksjon av naturtyper og arter, og derved gi grunnlag for å sette inn tiltak på et tidlig stadium. Den vil også kunne redusere mulige konflikter knyttet til bevaring og ulike former for bruk av natur. Biologisk mangfold inngår i de nasjonale resultatmålene på miljøområdet med tilhørende nøkkeltall, jf St. meld. 24, (2000-2001). Programmet vil gi nødvendig kunnskap om måloppnåelse og behovet for å sette inn tiltak for å nå målene.

Prosjekt og bevilgning i 2003
Programmet for kartlegging og overvåkning av biologisk mangfold
tar utgangspunkt i dagens situasjon og vil samordne eksisterende aktiviteter, utvikle påbegynte aktiviteter og etablere nye aktiviteter på tvers av sektorene. Under det interdepartementale utvalget for Nasjonalt program for kartlegging og overvåking har syv arbeidsgrupper lagt fram forslag til prosjekter som samordner sektorenes kartleggings- og overvåkingsaktiviteter. Prosjektene legges fram i en rapport januar 2003, med sikte på igangsetting i 2003. Utvalget foreslår prosjekter som vil supplere den kommunale kartleggingen og sørge for kvalitetssikring av data. Prosjektene er utarbeidet i et samarbeid mellom forskning, forvaltning og frivillige organisasjoner.

Forslaget gjelder et program med totalt 5 års varighet (2003-2007) med hovedvekt på kartleggingsaktiviteter i første del av perioden og videreutvikling av overvåkningsaktiviteter i andre del. Prosjekter som gir nytte til en bredest mulig del av forvaltningen er prioritert foran prosjekter som er rettet mot en sektor eller en liten del av forvaltningen. Aktivitetene som inngår i det nye programmet vil ha hovedfokus på kartlegging og verdisetting av *spesielt viktige områder* for biologisk mangfold, mens overvåkningen fokuserer på all norsk natur og effekter av menneskelig aktivitet. Følgeforskning er inkludert i programmet.

Følgende hovedkriterier er lagt til grunn ved prioritering av tiltak i første del av programperioden, for å ivareta målsettingen i det nasjonale programmet:

- Eksisterende tverrsektorielle kartleggingsprogram skal bringes opp på et kvalitetsmessig nivå som gjør dem nyttige og anvendbare i en størst mulig del av areal- og ressursforvaltningen.

- Kartlegging av - og kunnskap om - rødlistearter, habitater og truete vegetasjonstyper skal ligge på et nivå som ivaretar internasjonale forpliktelser og behovene i den løpende areal- og ressursforvaltningen i Norge.

- Kostnadseffektivitet er en gjennomgående målsetting i det nasjonale programmet. Pågående programmer/aktiviteter skal derfor i størst mulig grad harmoniseres og koordineres.

- Det nasjonale programmet skal så raskt som mulig gjøre kartfestet biologisk informasjon allment tilgjengelig på internett.

Prosjektene som er prioritert iverksatt i 2003 er kort presentert i Vedlegg 1. For nærmere beskrivelse av prosjektene henvises det til rapporten: ”Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold".

Økonomiske og administrative konsekvenser 2004-2007
For å gjennomføre programmet etter Stortingets forutsetning kreves økt økonomisk innsats og samarbeid mellom berørte departementer i perioden 2004-2007. Stortinget forutsetter:

- "Kartlegging og overvåking i regi av sektormyndighetene vil komme i tillegg til og utfylle den overvåking og kartlegging som skjer i Miljøverndepartementet i samarbeid med kommunene."

- "Komiteen mener det fra berørte sektorer bør stilles økonomiske ressurser til rådighet for å etablere og drive et nytt forvaltningssystem for biologisk mangfold."

I det interdepartementale arbeidet med rapporten om det Nasjonale programmet er prosjektene kostnadsberegnet til totalt 25 mill kroner per år.

Prosjektene som er prioritert iverksatt i 2003 støtter opp om arbeidet med artsdatabanken. UFD vil fremme eget forslag for artsdatabanken.

Forslag til bevilgning og fordeling mellom departementer i 2004

Departement	**mill. kr**
MD	5
LD	5
FID	5
OED	3
UFD	3
FD	2
SD	2
	25

Eksempel på kostnadseffektivitet er økt forutsigbarhet for dem som ønsker å utnytte arealer og drive virksomhet i kommunen. Dette er f.eks. viktig for FD i forbindelse med etablering og drift av skytefelt, for kommunene i forbindelse med boligbygging, eller for NHD og næringslivet i forbindelse med bygging av turistanlegg og parkeringsplasser. Ved utbyggingsprosjekter som krever konsekvensutredninger er innhenting av data i dag kostnadskrevende, men kan effektiviseres ved at data finnes i databasene som nå etableres for biologisk mangfold. Utviklingen av IT-teknologien, - og satellit-teknologi bør også på sikt gi effekter og innsparinger for kartlegging, overvåking og drift av tilhørende databaser. Det vil også være kostnadsbesparende for samfunnssektorer som driver areal- og ressursforvaltning, siden godt kvalitetsikret kunnskap blir gratis tilgjengelig via internett. Artsdatabanken vil i denne sammenhengen være nødvendig for å kunne gjennomføre viktige deler av kvalitetsikringen og formidlingen av kunnskap.

	VEDLEGG 1 **Prosjekt**	**Varighet**
1.	DE MEST TRUA ARTENE OG NATURTYPENE • Klarlegge i hvilken grad den kommunale naturtypekartleggingen og Miljøregistreringer i skogbruket ivaretar rødlistearter og punkthabitater i sin kartlegging, og videreutvikle kartleggingsmetodene slik at disse verdiene kartlegges tilfredstillende og gjøres tilgjengelige for nasjonale databaser. • Utvikle og implementere metoder som gjør at den kommunale naturtypekartleggingen ivaretar truede vegetasjonstyper bedre. Tiltaket skal ha et særlig fokus på jordbrukets kulturlandskap.	2003-2007
2.	FERSKVANN Implementering av kartleggingshåndbok ferskvann. Klarlegge kommunenes kompetansebehov ved kartlegging av naturtyper i ferskvann og gjennomføre tiltak som avhjelper disse behovene. Utvikle tiltakspakker med kommunale datasett og veiledningsmateriell, samt fylkesvis gjennomgang av naturtyper i ferskvann og prioriterte ferskvannslokaliteter basert på eksisterende data.	2003-2007
3.	KYST og HAV Videreutvikling og utprøving av metode for kartlegging av marine naturtyper i kommunene. Det vil bli gjennomført et pilotprosjekt i 2003, der relevante forskningsmiljøer prøver ut metoden for kartlegging av biologisk mangfold i kystsonen i samarbeid med noen forsøkskommuner. Prosjektet skal resultere i en klargjøring av rollefordelingen mellom kommunene og ulike kompetansemiljøer, hvordan "startpakker" bør utvikles for kommunene, hvilke naturtyper det bør fokuseres på og hvilke kostnader en må forvente ved videre gjennomføring.	2003-2007
4.	DATA FRA KONSEKVENSUTREDNINGER System for å generere KU-data inn i eksisterende databaser.	2003-2007
5.	TILGJENGELIGGJØRING AV DATABASER Etablere WEB-kart funksjonalitet for flere nasjonale databaser som teknisk og kvalitetsmessig ligger til rette for det.	2003-2007
6.	SKOG Miljøregistreringer i skogbruket (MIS) som grunnlag for naturtypeidentifiseringer, harmonisering. Legge til rette for at data innsamlet gjennom MIS kan gi grunnlag for å identifisere, avgrense og dokumentere områder som er kompatible med den kommunale naturtypekartleggingen.	2003-2004